

**ІНСТИТУТ ЗАКОНОДАВСТВА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ**

**РЕФЕРАТИВНИЙ ОГЛЯД
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА**

Випуск 15

(липень – вересень 2009 р.)

Київ – 2009

УДК 341:061.1ЄС

ББК 67.412(4)

Р45

СЕРІЯ «РЕФЕРАТИВНИЙ ОГЛЯД ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА»

*Серію рекомендовано до друку Вченою радою Інституту законодавства
Верховної Ради України (Протокол № 9 від 26 жовтня 2006 р.)*

За загальною редакцією В. О. Зайчука,
Керівника Апарату Верховної Ради України,
академіка АПН України

Р45 **Реферативний** огляд європейського права / За заг. ред. В. О. Зайчука.
– Вип. 15. – К., 2009. – 54 с.

ISBN 966-7024-90-3

Серію «Реферативний огляд європейського права» підготовлено Інститутом законодавства Верховної Ради України з метою оперативного системного інформування державних органів, наукових установ та громадськості щодо прийняття європейських законодавчих актів, розвитку європейської правової доктрини та судової практики ЄС.

Серію розраховано на народних депутатів України, депутатів місцевих рад, працівників секретаріатів комітетів і фракцій Верховної Ради України, помічників-консультантів народних депутатів України, а також фахівців, які працюють у сфері адаптації національного законодавства до норм європейського права.

УДК 341:061.1ЄС

ББК 67.412(4)

РЕЗЮМЕ ЗБІРНИКА

У першому розділі огляду подаються короткі анотації новоухвалених актів Ради Європи. Зокрема, у третьому кварталі 2009 року увагу РЄ було зосереджено на питаннях виконання міжнародних зобов'язань, які взяли на себе Росія і Грузія після завершення збройного конфлікту в Південній Осетії. Асамблея, зокрема, висловлюється за направлення до регіону миротворчого контингенту та надання гуманітарної допомоги населенню.

Окремі рекомендації ПАРЕ покликані сприяти захисту неповнолітніх користувачів Інтернету від шкідливої інформації, поширенню знань про культуру та захисту культурних потреб громадян держав – членів РЄ.

Другий розділ містить короткі анотації директив, регламентів та рішень інституцій Європейського Союзу, а також інших документів ЄС, що були прийняті у цей період. Зокрема, вони стосуються спільних правил імпорту з окремих третіх країн та правил застосування системи експортних відшкодувань на окремі сільськогосподарські продукти, умов доступу до мереж постачання природного газу та мережі транскордонних обмінів електроенергією, спільних правил внутрішнього ринку природного газу та електроенергії, надання гарантії Співтовариства Європейському інвестиційному банку щодо збитків за позиками та позиковими гарантіями на проекти поза межами Співтовариства тощо.

Третій розділ збірника присвячено судовій практиці Європейського суду з прав людини за скаргами проти України. За липень – вересень 2009 року Європейський суд з прав людини ухвалив 12 рішень (11 – англійською та 1 – французькою мовами) за скаргами громадян України на порушення прав на справедливий судовий розгляд, що здебільшого стосувалися невиконання рішень національних судів та затягування судових розглядів.

Четвертий розділ огляду містить резюме матеріалів про пріоритети нового шведського головування, запровадження нових імміграційних правил в ЄС, нові регіональні проекти Європейського Союзу та реформування Спільної сільськогосподарської політики в ЄС.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ АБРЕВІАТУР ТА ТЕРМІНІВ.....	8
I. АКТИ РАДИ ЄВРОПИ	10
ДОКУМЕНТИ ПАРЛАМЕНТСЬКОЇ АСАМБЛЕЇ	10
<i>Резолюція 1683 (2009) від 29 вересня 2009 р. «Війна між Грузією та Росією: один рік потому»</i>	<i>10</i>
<i>Рекомендація 1882 (2009) від 28 вересня 2009 р. «Сприяння Інтернету та інформаційним послугам он-лайн, що є прийнятними для неповнолітніх».....</i>	<i>10</i>
<i>Рекомендація 1884 (2009) від 29 вересня 2009 р. «Освіта у сфері культури: просування знання культури, креативності та міжкультурного взаєморозуміння через освіту».....</i>	<i>11</i>
ДОКУМЕНТИ КОМІТЕТУ МІНІСТРІВ.....	12
<i>Рекомендація (2009)5 від 8 липня 2009 року «Про заходи щодо захисту дітей від впливу шкідливих контенту та поведінки, а також сприяння їх активній участі у новому інформаційно-комунікаційному середовищі».....</i>	<i>12</i>
<i>Рекомендація (2009)6 від 8 липня 2009 року «Про старіння та інвалідність у XXI столітті: сталі рамки покращення якості життя в інклюзивному суспільстві»</i>	<i>12</i>
II. ЗАКОНОДАВСТВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	14
<i>Регламент Комісії (ЄС) № 612/2009 від 7 липня 2009 року про встановлення спільних детальних правил застосування системи експортних відшкодувань на сільськогосподарські продукти ..</i>	<i>14</i>
<i>Регламент Комісії (ЄС) № 625/2009 від 7 липня 2009 року про спільні правила імпорту з окремих третіх країн (кодифікована версія)</i>	<i>14</i>
<i>Регламент Ради (ЄС) № 664/2009 від 7 липня 2009 року, що встановлює процедуру переговорів та укладання угод між державами-членами та третіми країнами стосовно юрисдикції, визнання та виконання судових ухвал і рішень у сімейних справах, справах щодо батьківської відповідальності та справах стосовно обов'язків утримання, а також права, що застосовується до справ, пов'язаних з обов'язками утримання</i>	<i>15</i>

<i>Рішення № 633/2009/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 13 липня 2009 року щодо надання гарантії Співтовариства Європейському інвестиційному банку щодо збитків за позиками та позиковими гарантіями на проекти поза межами Співтовариства</i>	<i>16</i>
<i>Регламент (ЄС) № 662/2009 Європейського Парламенту та Ради від 13 липня 2009 року, що встановлює процедуру переговорів та укладання угод між державами-членами і третіми країнами стосовно окремих питань права, що застосовується до договірних та позадоговірних зобов'язань</i>	<i>17</i>
<i>Регламент (ЄС) № 663/2009 Європейського Парламенту та Ради від 13 липня 2009 року, що запроваджує програму сприяння економічному відновленню шляхом надання фінансової допомоги Співтовариства проектам у сфері енергетики</i>	<i>17</i>
<i>Рішення Комісії від 31 липня 2009 року про створення Керівної групи високого рівня щодо СейфСіНет (2009/584/ЄС)</i>	<i>18</i>
<i>Регламент ЄС № 713/2009 Європейського Парламенту та Ради від 13 липня 2009 року, що створює Агентство для співпраці регуляторів енергетичної сфери.....</i>	<i>19</i>
<i>Регламент ЄС № 714/2009 Європейського Парламенту та Ради від 13 липня 2009 року про умови доступу до мережі транскордонних обмінів електроенергією та скасування Регламенту (ЄС) № 1228/2003.....</i>	<i>19</i>
<i>Регламент ЄС № 715/2009 Європейського Парламенту та Ради від 13 липня 2009 року про умови доступу до мереж постачання природного газу та скасування Регламенту (ЄС) № 1775/2005</i>	<i>20</i>
<i>Рішення № 716/2009/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 16 вересня 2009 року про запровадження програми підтримки Співтовариства для окремих видів діяльності в сфері фінансових послуг, фінансового звітування та аудиту..</i>	<i>21</i>
<i>Регламент (ЄС) № 767/2009 Європейського Парламенту та Ради від 13 липня 2009 року про розміщення на ринку та споживання харчових продуктів, що вносить зміни до Регламенту Європейського Парламенту та Ради (ЄС) № 1831/2003 та скасовує Директиву Ради 79/373/ЄЕС, Директиву Комісії 80/511/ЄЕС, Директиви Ради № 82/471/ЄЕС, № 83/228/ЄЕС, № 93/74/ЄЕС, № 93/113/ЄС і № 96/25/ЄС та Рішення Комісії 2004/217/ЄС.....</i>	<i>21</i>

<i>Регламент (ЄС) № 810/2009 Європейського Парламенту та Ради від 13 липня 2009 року про запровадження кодексу Співтовариства щодо віз (візового кодексу).....</i>	<i>22</i>
<i>Директива 2009/72/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 13 липня 2009 року про спільні правила внутрішнього ринку електроенергії та скасування Директиви 2003/54/ЄС.....</i>	<i>23</i>
<i>Директива 2009/73/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 13 липня 2009 року про спільні правила внутрішнього ринку природного газу та скасування Директиви 2003/55/ЄС.....</i>	<i>23</i>
<i>Директива Ради 2009/119/ЄС від 14 вересня 2009 року, що зобов'язує держави-члени підтримувати мінімальні запаси сирої нафти та/або нафтопродуктів</i>	<i>24</i>
<i>Директива 2009/102/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 16 вересня 2009 року у сфері права товариств щодо товариств з обмеженою відповідальністю з єдиним учасником</i>	<i>24</i>
<i>Директива 2009/104/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 16 вересня 2009 року про мінімальні вимоги щодо безпеки та охорони здоров'я під час використання робочого обладнання працівниками на робочому місці (друга індивідуальна Директива у значенні статті 16 (1) Директиви 89/391/ЄЕС).....</i>	<i>25</i>
<i>Рішення № 922/2009/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 16 вересня 2009 року стосовно рішень щодо операційної сумісності для європейських державних адміністрацій (ЄДА/ISA).....</i>	<i>25</i>
<i>Регламент (ЄС) № 924/2009 Європейського Парламенту та Ради від 16 вересня 2009 року про транскордонні платежі у Співтоваристві та скасування Регламенту (ЄС) № 2560/2001/26</i>	

III. ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ЗА СКАРГАМИ ПРОТИ УКРАЇНИ

<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ДРОЗД проти України» від 30 липня 2009 р. (заява № 12174/03).....</i>	<i>27</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЄФАНОВ ТА ІНШІ проти України» від 30 липня 2009 р. (заява № 13404/02).....</i>	<i>29</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «СЕМЕНОВИЧ проти України» від 30 липня 2009 р. (заява № 9480/06).....</i>	<i>30</i>

<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «СЄБОВА проти України» від 30 липня 2009 р. (заява № 4430/04)</i>	<i>31</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «СМІРНОВ проти України» від 30 липня 2009 р. (заява № 1409/03)</i>	<i>33</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «СОЛОНСКИЙ проти України» від 30 липня 2009 р. (заява №39760/05)</i>	<i>34</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «СОРОКІНА ТА ГОНЧАРЕНКО проти України» від 30 липня 2009 р. (заяви № 41313/06 та № 42206/06)</i>	<i>35</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ТЕРЕЩЕНКО проти України» від 30 липня 2009 р. (заява № 33959/05)</i>	<i>37</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ШАСТКІВ ТА ВАЛІЦЬКА проти України» від 30 липня 2009 р. (заява № 3638/04)</i>	<i>38</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ШВСНТКОВСКИЙ проти України» від 30 липня 2009 р. (заява № 27589/05)</i>	<i>39</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЯКУБОВИЧ проти України» від 30 липня 2009 р. (заява № 29025/05)</i>	<i>41</i>
IV. РОЗВИТОК ДОКТРИНИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА.....	43
<i>Головування Швеції в ЄС.....</i>	<i>43</i>
<i>Пріоритети шведського головування у сфері самоврядування та регіональної політики.....</i>	<i>44</i>
<i>Союз для Середземномор'я: Комісія збільшує фінансування пріоритетних проєктів.....</i>	<i>44</i>
<i>Комісія запропонувала безвізовий в'їзд для громадян Західних Балкан.....</i>	<i>45</i>
<i>ЄС пропонує нові імміграційні правила</i>	<i>46</i>
<i>Депутати Європейського Парламенту переобрали Голову Європейської Комісії.....</i>	<i>47</i>
<i>Стратегія Європейського Союзу щодо Балтійського моря – перша макрорегіональна стратегія ЄС.....</i>	<i>48</i>
<i>Дунайська стратегія Європейського Союзу.....</i>	<i>50</i>
<i>Реформа сільськогосподарської політики ЄС</i>	<i>51</i>

ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ АБРЕВІАТУР ТА ТЕРМІНІВ

Договір ЄС – Договір про заснування Європейського Співтовариства.

Євратом – Європейське Співтовариство з атомної енергії.

Європейська Рада – міждержавна складова Європейського Союзу, до якої входять глави держав чи урядів країн – членів ЄС та Голова Європейської Комісії. Європейська Рада збирається щонайменше двічі на рік під головуванням керівника держави чи уряду держави-члена, що головує в Раді.

Європейське Співтовариство (Співтовариство) – засноване згідно з Римським договором 1957 р. З 1993 р. цей термін було витіснено із загального вжитку терміном «Європейський Союз», тепер він застосовується для позначення держав-членів, які утворюють Європейський Союз.

Європейський суд – Європейський суд з прав людини.

Європейські Співтовариства – Європейське Співтовариство з Атомної Енергії, Європейське Співтовариство з вугілля та сталі та Європейське Економічне Співтовариство. Внаслідок їх злиття у 1967 р. цими трьома Співтовариствами керують єдині інституції, тому часто їх узагальнено називають «Європейське Співтовариство». Відколи у 2002 р. Європейське Співтовариство з вугілля та сталі припинило існування, фактично залишилося два Європейських Співтовариства.

ЄЕП – Європейський економічний простір.

ЄП – Європейський Парламент. Одна з п'яти інституцій (разом із Радою, Комісією, Судом та Рахунковою палатою) Європейського Співтовариства. Є асамблеєю представників держав – членів ЄС, обирається прямим загальним голосуванням.

ЄПС – Європейська політика сусідства.

ЄПБО – Європейська політика безпеки та оборони.

ЄС – Європейський Союз. Заснований згідно з Договором про Європейський Союз 1993 р. (інші назви – Маастрихтський договір, Договір про ЄС або ДЄС).

КМ (Комітет міністрів) – Комітет міністрів Ради Європи.

Комісія (Європейська Комісія) – одна з п'яти інституцій Європейського Співтовариства.

Конституція ЄС – документ, ухвалений у 2003 р. згідно з Договором про запровадження Конституції для Європи.

НАТО – Організація Північноатлантичного договору.

ОЕСР – Організація економічного співробітництва та розвитку.

ПАРЄ – Парламентська асамблея Ради Європи.

Рада (Рада ЄС) – одна з п'яти інституцій Європейського Співтовариства.

РБ ООН – Рада Безпеки Організації Об'єднаних Націй.

РЄ – Рада Європи.

СЕР – Світова енергетична рада.

СЄД – Серія Європейських Договорів Ради Європи.

СЗБП – Спільна зовнішня та безпекова політика («другий стовп» Європейського Союзу).

СОТ – Світова організація торгівлі.

Суд ЄС – Суд Європейських Співтовариств. Одна з п'яти інституцій Європейського Співтовариства.

«Тройка» (ЄС) – складається з держави-члена, яка головує в Раді, держави-члена, яка головувала попередні шість місяців та держави-члена, яка головуватиме наступні шість місяців. Термін походить від назви старовинної руської запряжки з трьох коней.

ЮВС – співпраця у сфері юстиції та внутрішніх справ (ЮВС) (Частина VI Договору ЄС), що разом з Європейськими Співтовариствами та спільною зовнішньою та безпековою політикою (СЗБП) є одним із «трьох стовпів» підвалин «архітектури» об'єднаної Європи, визначених Договором ЄС. Основною метою співпраці у сфері ЮВС є практичне втілення принципу вільного пересування осіб.

I. АКТИ РАДИ ЄВРОПИ

ДОКУМЕНТИ ПАРЛАМЕНТСЬКОЇ АСАМБЛЕЇ

Резолюція 1683 (2009) від 29 вересня 2009 р. «Війна між Грузією та Росією: один рік потому»

Resolution 1683 (2009) The war between Georgia and Russia: one year after

Прийняттям цього документа Парламентська асамблея привернула увагу до невирішених проблем стосовно виконання міжнародних зобов'язань, які взяли на себе сторони конфлікту після його завершення. Зазначається, що Росія, на відміну від Грузії, не виконала значний обсяг цих зобов'язань.

Асамблея підкреслює свою стурбованість напруженістю і провокаціями вздовж кордонів Південної Осетії та Абхазії, що, на думку парламентарів, дестабілізує ситуацію в усьому регіоні. У зв'язку з цим Асамблея висловлюється на користь направлення до регіону наглядачів Європейського Союзу та міжнародного миротворчого контингенту, а також безперешкодного передання гуманітарної допомоги мешканцям усіх постраждалих регіонів. Також парламентарі наголосили на необхідності розпочати формальну процедуру розслідування вірогідних злочинів, що були скоєні під час війни та після неї.

Крім того, Асамблея запропонувала Моніторинговому комітету ПАРЄ продовжити контроль за виконанням Грузією та Росією відповідних зобов'язань, а Венеціанській комісії – вивчити проект змін до Закону РФ про оборону.

Рекомендація 1882 (2009) від 28 вересня 2009 р. «Сприяння Інтернету та інформаційним послугам он-лайн, що є прийнятними для неповнолітніх»

Recommendation 1882 (2009) The promotion of Internet and online media services appropriate for minors

Цим документом ПАРЄ закликає держави – члени РЄ посилити захист неповнолітніх користувачів Інтернету та інформаційних послуг он-лайн шляхом використання спеціальних фільтруючих технологій. Пропонується підтримати створення безпечних мереж з обмеженим доступом, що позбавлені шкідливої для неповнолітніх

інформації. Крім того, парламентарі наголошують, що додатково до технологічних рішень слід проводити кампанії з метою підвищення обізнаності суспільства про можливості та ризики, які виникають при використанні Інтернету неповнолітніми.

У зв'язку з цим Комітету міністрів рекомендовано працювати у напрямі посилення юридичної відповідальності провайдерів Інтернет послуг за недозволені законом контент, а державам – членам РЄ – невідкладно підписати Конвенцію про кіберзлочинність та Додатковий протокол до неї.

Рекомендація 1884 (2009) від 29 вересня 2009 р. «Освіта у сфері культури: просування знання культури, креативності та міжкультурного взаєморозуміння через освіту»

Recommendation 1884 (2009) Cultural education: the promotion of cultural knowledge, creativity and intercultural understanding through education

Цим документом Парламентська асамблея підтверджує фундаментальну важливість освіти та свою переконаність у тому, що всі держави – члени РЄ повинні гарантувати виконання ст. 10 Європейської конвенції з прав людини щодо свободи та розмаїття художнього й культурного самовираження.

Асамблея наполягає на тому, що освіта у сфері культури має переслідувати культурні та соціальні цілі, зокрема, укорінення взаємоповаги, взаєморозуміння та толерантності, навичок командної роботи, креативності, здатності до інновацій тощо. Підкреслюється значна інтеграційна роль освіти у сфері культури в процесі об'єднання людей незалежно від їхніх культурних традицій та специфічних потреб.

У зв'язку з цим парламентарі рекомендують державам – членам РЄ виробити національні стратегії розвитку освіти у сфері культури, сприяти доступу до неї людей з особливими потребами, представників меншин та мігрантів, розробити проекти для забезпечення імплементації Дорожньої карти ЮНЕСКО щодо художньої освіти. Комітету міністрів рекомендовано розпочати програми сприяння належній реалізації права на освіту, передбаченого ст. 2 Першого протоколу до Європейської конвенції з прав людини, та здійснювати моніторинг їх виконання.

ДОКУМЕНТИ КОМІТЕТУ МІНІСТРІВ

Рекомендація (2009)5 від 8 липня 2009 року «Про заходи щодо захисту дітей від впливу шкідливих контенту та поведінки, а також сприяння їх активній участі у новому інформаційно-комунікаційному середовищі»

Recommendation CM/Rec(2009)5 of the Committee of Ministers to member states on measures to protect children against harmful content and behaviour and to promote their active participation in the new information and communications environment

Ця Рекомендація має на меті захистити свободу вираження і людську гідність неповнолітніх дітей в умовах інформаційно-комунікаційного середовища, а також забезпечити належний рівень грамотності дітей у сфері засобів масової інформації.

Цим документом, зокрема, рекомендується сприяти створенню безпечного Інтернет-простору для дітей, інформувати батьків, викладачів щодо нього, створити відповідну систему маркування веб-сайтів, а також пропагувати інтеграцію безпечних і надійних ресурсів мережі Інтернет до шкільної програми і навчальних матеріалів, таких як Довідник «Інтернет-грамотності».

Рекомендація (2009)6 від 8 липня 2009 року «Про старіння та інвалідність у XXI столітті: сталі рамки покращення якості життя в інклюзивному суспільстві»

Recommendation CM/Rec(2009)6 of the Committee of Ministers to member states on ageing and disability in the 21st century: sustainable frameworks to enable greater quality of life in an inclusive society

Мету цієї Рекомендації зумовлено необхідністю покращання ситуації у сфері захисту прав людини і, зокрема, потребою активізації залучення людей похилого віку та осіб з обмеженими можливостями у життя суспільства, а також впровадження належних заходів з метою захисту політичних, громадянських, соціальних та культурних прав цієї верстви населення.

Цю Рекомендацію розроблено відповідно до Плану дій Ради Європи щодо покращання якості життя інвалідів у Європі на 2006-2015 рр. У документі державам-членам пропонується набір конкретних заходів для забезпечення повноцінного активного й незалежного особистого життя людей похилого віку та осіб з

обмеженими можливостями, а також вдосконалення рівня розвитку та якості соціальних та юридичних послуг.

Державам-членам рекомендовано сприяти:

- реалізації цієї Рекомендації в тих сферах опікування, які не є прямим обов'язком органів державної влади, але мають певний вплив і відіграють значну роль для людей похилого віку та осіб з обмеженими можливостями;
- розвитку недержавних форм забезпечення потреб цих верств населення з метою виконання та моніторингу заходів, передбачених цією Рекомендацією;
- якнайширшому розповсюдженню цієї Рекомендації серед усіх зацікавлених сторін, зокрема шляхом організації інформаційно-просвітницьких кампаній та співпраці з суспільством.

II. ЗАКОНОДАВСТВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Регламент Комісії (ЄС) № 612/2009 від 7 липня 2009 року про встановлення спільних детальних правил застосування системи експортних відшкодувань на сільськогосподарські продукти

Commission Regulation (EC) No 612/2009 of 7 July 2009 on laying down common detailed rules for the application of the system of export refunds on agricultural products

Цим Регламентом встановлюються детальні правила щодо експортних відшкодувань на сільськогосподарські продукти при їх вивезенні з митної території Співтовариства.

Згідно з правилами, встановленими цим Регламентом, право на відшкодування набувається при перетині митної території Співтовариства (коли для всіх третіх країн застосовується єдина ставка відшкодування), а також при імпортуванні до окремої третьої країни (коли для цієї третьої країни застосовується диференційована ставка відшкодування).

Також Регламент встановлює, що для реалізації права на відшкодування необхідно пред'явити експортну ліцензію з попередньо встановленою сумою відшкодування. Ліцензія не потрібна у тому разі, якщо кількість продукції, що експортується, є нижчою за граничну кількість, встановлену в зазначеному Регламенті, а також при експорті товарів, зазначених у Додатку до Регламенту (ЄС) № 376/2008).

Регламент набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Регламент Комісії (ЄС) № 625/2009 від 7 липня 2009 року про спільні правила імпорту з окремих третіх країн (кодифікована версія)

Council Regulation (EC) No 625/2009 of 7 July 2009 on common rules for imports from certain third countries (Codified version)

Цим Регламентом встановлюються правила імпорту товарів, що походять з третіх країн (зокрема Вірменії, Азербайджану, Білорусі, Казахстану, Північної Кореї, Росії, Таджикистану, Туркменістану,

Узбекистану, В'єтнаму), за винятком текстильних товарів, на які поширюється Регламент (ЄС) № 517/94¹.

Імпорт зазначених товарів на територію Співтовариства є вільним та не підлягає будь-яким кількісним обмеженням, за винятком випадків, коли товар імпортується до Співтовариства у такій великій кількості або за таких умов, що завдає чи може завдати серйозної шкоди виробникам подібного чи конкурентного товару у Співтоваристві.

Крім того, для забезпечення інтересів Співтовариства Комісія, діючи за клопотанням держави-члена чи з власної ініціативи, може змінити імпорتنі правила для такого товару.

Регламент набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Регламент Ради (ЄС) № 664/2009 від 7 липня 2009 року, що встановлює процедуру переговорів та укладання угод між державами-членами та третіми країнами стосовно юрисдикції, визнання та виконання судових ухвал і рішень у сімейних справах, справах щодо батьківської відповідальності та справах стосовно обов'язків утримання, а також права, що застосовується до справ, пов'язаних з обов'язками утримання

Council Regulation (EC) No 664/2009 of 7 July 2009 establishing a procedure for the negotiation and conclusion of agreements between Member States and third countries concerning jurisdiction, recognition and enforcement of judgments and decisions in matrimonial matters, matters of parental responsibility and matters relating to maintenance obligations, and the law applicable to matters relating to maintenance obligations

Цим Регламентом встановлюється процедура дозволу державі-члену вносити зміни до чинної угоди або проводити переговори та укладати нову угоду з третьою країною стосовно юрисдикції, визнання та виконання судових ухвал і рішень у сімейних справах, справах щодо батьківської відповідальності та справах стосовно обов'язків утримання, а також права, що застосовується до справ, пов'язаних з обов'язками утримання.

Така процедура включає, зокрема, повідомлення Комісії про намір провести переговори щодо внесення змін чи укладення нової

¹ Регламент Ради (ЄС) № 517/94 від 7 березня 1994 року про спільні правила щодо імпорту текстильних товарів з окремих третіх країн, на які не поширюються двосторонні угоди, протоколи чи інші домовленості або інші особливі правила Співтовариства щодо імпорту (ОВ L 67, 10.3.1994, с. 1).

угоди, після чого Комісія дає свою оцінку та дозвіл на такі переговори. Згідно з Регламентом, якщо Комісія приймає рішення відмовити у відкритті переговорів щодо угоди, вона має подати свій висновок відповідній державі-члену впродовж 90 днів після отримання офіційного повідомлення.

Регламент набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Рішення № 633/2009/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 13 липня 2009 року щодо надання гарантії Співтовариства Європейському інвестиційному банку щодо збитків за позиками та позиковими гарантіями на проекти поза межами Співтовариства

Decision No 633/2009/EC of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 granting a Community guarantee to the European Investment Bank against losses under loans and loan guarantees for projects outside the Community

Цим Рішенням Співтовариство надає загальну гарантію Європейському інвестиційному банку (ЄІБ) стосовно виплат, не отриманих ЄІБ, але які мали бути отримані, у зв'язку з позиками та позиковими гарантіями на інвестиційні проекти, що підлягають фінансуванню ЄІБ та здійснюються у країнах, на які поширюється це Рішення.

Загальна гарантія Співтовариства надається у разі, якщо фінансування чи гарантію позики було надано згідно з підписаною та чинною угодою, правилами і процедурами ЄІБ, а також на підтримку відповідних цілей зовнішньої політики Співтовариства.

Це Рішення набирає чинності з дня його прийняття Комісією та має бути опубліковане в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Регламент (ЄС) № 662/2009 Європейського Парламенту та Ради від 13 липня 2009 року, що встановлює процедуру переговорів та укладання угод між державами-членами і третіми країнами стосовно окремих питань права, що застосовується до договірних та позадоговірних зобов'язань

Regulation (EC) No 662/2009 of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 establishing a procedure for the negotiation and conclusion of agreements between Member States and third countries on particular matters concerning the law applicable to contractual and non-contractual obligations

Цим Регламентом встановлюється процедура, що дозволяє державам-членам вносити зміни до чинної угоди або проводити переговори та укласти нову угоду з третьою країною стосовно права, що застосовується до договірних та позадоговірних зобов'язань.

Така процедура включає, зокрема, повідомлення Комісії про намір провести переговори щодо внесення змін чи укладення нової угоди, після чого Комісія дає свою оцінку та дозвіл на такі переговори. Згідно з Регламентом, якщо Комісія приймає рішення відмовити у відкритті переговорів щодо угоди, вона має подати свій висновок відповідній державі-члену впродовж 90 днів після отримання офіційного повідомлення.

Регламент набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Регламент (ЄС) № 663/2009 Європейського Парламенту та Ради від 13 липня 2009 року, що запроваджує програму сприяння економічному відновленню шляхом надання фінансової допомоги Співтовариства проектам у сфері енергетики

Regulation (EC) No 663/2009 of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 establishing a programme to aid economic recovery by granting Community financial assistance to projects in the field of energy

Цим Регламентом запроваджується фінансовий інструмент під назвою «Європейська енергетична програма для відновлення» (ЄЕПВ/ЕЕПР) для розвитку проектів у сфері енергетики у Співтоваристві, яка, надаючи фінансовий стимул, сприятиме економічному відновленню, безпеці енергопостачання та скороченню викидів парникових газів.

Регламент запроваджує підпрограми для сприяння зазначеним цілям у сферах:

- (a) газової та електричної інфраструктур;
- (b) використання енергії берегового вітру;
- (c) поглинання і утримання вуглецю.

Регламент також визначає проекти, що фінансуватимуться за кожною підпрограмою, та встановлює критерії для визначення й імплементації дій з реалізації цих проектів.

Регламент набирає чинності з наступного дня після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Рішення Комісії від 31 липня 2009 року про створення Керівної групи високого рівня щодо СейфСіНет (2009/584/ЄС)

Commission Decision of 31 July 2009 establishing the High Level Steering Group on SafeSeaNet (2009/584/EC)

Цим Рішенням створюється Керівна група високого рівня щодо СейфСіНет (SafeSeaNet²), завданням якої є розробка рекомендацій щодо покращання ефективності та безпеки СейфСіНет, вироблення відповідних настанов для розвитку СейфСіНет, допомога Комісії в оцінюванні діяльності СейфСіНет.

СейфСіНет – це система, розроблена на забезпечення вимог Директиви, що засновує Систему Співтовариства з нагляду за рухом суден та інформування і скасовує Директиву Ради 93/75/ЄЕС.

До складу керівної групи увійдуть по одному представнику від кожної держави-члена та один представник Комісії.

Рішення набирає чинності з наступного дня після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

² Мережа морської безпеки.

Регламент ЄС № 713/2009 Європейського Парламенту та Ради від 13 липня 2009 року, що створює Агентство для співпраці регуляторів енергетичної сфери

Regulation (EC) No 713/2009 of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 establishing an Agency for the Cooperation of Energy Regulators

Цим Регламентом створюється Агентство для співпраці регуляторів енергетичної сфери, завданням якого є допомога регуляторним органам, зазначеним у статті 35 Директиви 2009/72/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 13 липня 2009 року про спільні правила внутрішнього ринку електроенергії³ та статті 39 Директиви 2009/73/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 13 липня 2009 року про спільні правила внутрішнього ринку природного газу⁴, у здійсненні на рівні Співтовариства регуляторних завдань, що виконуються державами-членами, та координація їх діяльності.

Агентство може за клопотанням Європейського Парламенту, Ради чи Комісії або з власної ініціативи надавати висновки чи рекомендації Європейському Парламенту, Раді чи Комісії стосовно будь-якого питання, що належить до його компетенції.

Регламент набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Регламент ЄС № 714/2009 Європейського Парламенту та Ради від 13 липня 2009 року про умови доступу до мережі транскордонних обмінів електроенергією та скасування Регламенту (ЄС) № 1228/2003

Regulation (EC) No 714/2009 of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 on conditions for access to the network for cross-border exchanges in electricity and repealing Regulation (EC) No 1228/2003

Метою цього Регламенту є запровадження справедливих правил щодо транскордонного обміну електроенергією, що має посилити конкуренцію в межах внутрішнього ринку електроенергії з урахуванням особливих характеристик національного та регіонального ринків. Документом встановлено механізм компенсації для транскордонних потоків електроенергії та визначено гармонізовані принципи оплати за транскордонне

³ Див. стор. 23 цього Випуску.

⁴ Див. стор. 23 цього Випуску.

постачання, а також передбачено розподіл потужностей між національними системами електропостачання.

Регламент спрямований на забезпечення ефективного функціонування та прозорості ринку з високим рівнем безпеки електропостачання. Він також передбачає механізми для гармонізації правил транскордонних обмінів електроенергією.

Регламент набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу» та вступає в дію з 3 березня 2011 р.

Регламент ЄС № 715/2009 Європейського Парламенту та Ради від 13 липня 2009 року про умови доступу до мереж постачання природного газу та скасування Регламенту (ЄС) № 1775/2005

Regulation (EC) No 715/2009 of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 on conditions for access to the natural gas transmission networks and repealing Regulation (EC) No 1775/2005

Метою цього Регламенту є запровадження недискримінаційних правил щодо умов доступу до систем постачання природного газу з урахуванням особливих характеристик національного та регіонального ринків з огляду на забезпечення належного функціонування внутрішнього ринку газу.

Документом також встановлено недискримінаційні правила щодо умов доступу до установок та сховищ зрідженого природного газу.

Регламент спрямований на забезпечення ефективного функціонування та прозорості ринку з високим рівнем безпеки газопостачання. Він також передбачає механізми гармонізації правил доступу до транскордонних обмінів газом.

Регламент набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу» та вступає в дію з 3 вересня 2009 р.

Рішення № 716/2009/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 16 вересня 2009 року про запровадження програми підтримки Співтовариства для окремих видів діяльності в сфері фінансових послуг, фінансового звітування та аудиту

Decision No 716/2009/EC of the European Parliament and of the Council of 16 September 2009 establishing a Community programme to support specific activities in the field of financial services, financial reporting and auditing

Цим Рішенням запроваджується програма підтримки Співтовариства для окремих видів діяльності органів, що сприяють досягненню цілей політики Співтовариства стосовно зміцнення контролю та співпраці у сфері фінансових послуг та фінансового звітування та аудиту (далі – Програма).

Програма запроваджується на період з 1 січня 2010 р. до 31 грудня 2013 р., її загальною метою є покращання умов функціонування внутрішнього ринку шляхом підтримки операцій та діяльності окремих органів у сфері фінансових послуг, фінансового звітування та аудиту.

Рішення набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу»

Регламент (ЄС) № 767/2009 Європейського Парламенту та Ради від 13 липня 2009 року про розміщення на ринку та споживання харчових продуктів, що вносить зміни до Регламенту Європейського Парламенту та Ради (ЄС) № 1831/2003 та скасовує Директиву Ради 79/373/ЄЕС, Директиву Комісії 80/511/ЄЕС, Директиви Ради № 82/471/ЄЕС, № 83/228/ЄЕС, № 93/74/ЄЕС, № 93/113/ЄС і № 96/25/ЄС та Рішення Комісії 2004/217/ЄС

Regulation (EC) No 767/2009 of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 on the placing on the market and use of feed, amending European Parliament and Council Regulation (EC) No 1831/2003 and repealing Council Directive 79/373/EEC, Commission Directive 80/511/EEC, Council Directives 82/471/EEC, 83/228/EEC, 93/74/EEC, 93/113/EC and 96/25/EC and Commission Decision 2004/217/EC

Метою цього Регламенту, згідно із загальними принципами, викладеними у Регламенті (ЄС) № 178/2002, є гармонізація умов розміщення на ринку та споживання харчових продуктів з метою підвищення рівня захисту здоров'я громадян через забезпечення високого рівня безпечності харчових продуктів, а також надання

відповідної інформації для користувачів і споживачів та зміцнення ефективного функціонування внутрішнього ринку.

Регламент встановлює правила розміщення на ринку та споживання харчових продуктів як щодо сільськогосподарських, так і щодо несільськогосподарських тварин у межах Співтовариства, включаючи вимоги щодо маркування та пакування.

Рішення набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу» та вступає в дію з 1 вересня 2010 р.

Регламент (ЄС) № 810/2009 Європейського Парламенту та Ради від 13 липня 2009 року про запровадження кодексу Співтовариства щодо віз (візового кодексу)

Regulation (EC) No 810/2009 of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 establishing a Community Code on Visas (Visa Code)

Цим Регламентом запроваджується візовий кодекс Співтовариства, положеннями якого встановлюються загальні правила щодо умов та процедур оформлення короткострокових віз для громадян третіх країн при в'їзді на територію держав – членів ЄС.

Регламентом також передбачено оформлення віз багаторазового в'їзду з терміном дії від шести місяців до п'яти років за умови, що заявник є благонадійною особою і зможе довести необхідність частих та/або регулярних поїздок.

Прийняття візового кодексу спрямоване на подальший розвиток спільної візової політики та посилення співпраці у Шенгенській зоні.

Регламент набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу» та вступає в дію 5 квітня 2010 р., за винятком окремих статей, як зазначено у статті 58 Регламенту.

Директива 2009/72/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 13 липня 2009 року про спільні правила внутрішнього ринку електроенергії та скасування Директиви 2003/54/ЄС

Directive 2009/72/EC of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 concerning common rules for the internal market in electricity and repealing Directive 2003/54/EC

Метою цієї Директиви є покращання та інтегрування конкурентоспроможних ринків електроенергії у Співтоваристві.

Документ встановлює спільні правила виробництва, передачі, перерозподілу електроенергії та містить положення щодо захисту споживачів.

Цим документом також встановлюються правила стосовно організації та функціонування електроенергетичного сектора, відкритий доступ до ринків, критерії та процедури, що застосовуються до оголошення тендерів, надання дозволів та функціонування систем.

Крім того, у Директиві містяться положення щодо призначення державами-членами спеціальних, незалежних регуляторних органів на національному рівні, що координуватимуть зазначені питання.

Директива набирає чинності на 20-й день з дати її опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Директива 2009/73/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 13 липня 2009 року про спільні правила внутрішнього ринку природного газу та скасування Директиви 2003/55/ЄС

Directive 2009/73/EC of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 concerning common rules for the internal market in natural gas and repealing Directive 2003/55/EC

Ця Директива встановлює спільні правила передачі, перерозподілу, постачання та зберігання природного газу.

Цим документом також встановлюються правила стосовно організації та функціонування сектора природного газу, доступ до ринків, критерії та процедури, що застосовуються до надання дозволів на передачу, перерозподіл, постачання та зберігання природного газу, а також функціонування систем.

Правила, встановлені цією Директивою для природного газу, включаючи зріджений газ, також застосовуються на

недискримінаційній основі до біогазу та газу з біомаси чи інших видів газу.

Крім того, у Директиві містяться положення щодо призначення державами-членами спеціальних, незалежних регуляторних органів на національному рівні, що координуватимуть зазначені питання.

Директива набирає чинності на 20-й день з дати її опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Директива Ради 2009/119/ЄС від 14 вересня 2009 року, що зобов'язує держави-члени підтримувати мінімальні запаси сирої нафти та/або нафтопродуктів

Council Directive 2009/119/EC of 14 September 2009 imposing an obligation on Member States to maintain minimum stocks of crude oil and/or petroleum products

Ця Директива встановлює правила, спрямовані на забезпечення високого рівня безпеки постачання нафти і нафтопродуктів до Співтовариства через надійні і прозорі механізми, що ґрунтуються на солідарності між державами-членами. Для забезпечення цього державам-членам необхідно підтримувати мінімальні запаси сирої нафти та/або нафтопродуктів і передбачити необхідні процедурні засоби на випадок їх серйозного дефіциту.

Положеннями Директиви передбачаються процедури обчислення обсягів запасів нафти та нафтопродуктів, які необхідно мати державам-членам, їх реєстрації, ведення відповідної статистики тощо.

Директива набирає чинності на 20-й день з дати її опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Директива 2009/102/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 16 вересня 2009 року у сфері права товариств щодо товариств з обмеженою відповідальністю з єдиним учасником

Directive 2009/102/EC of the European Parliament and of the Council of 16 September 2009 in the area of company law on single-member private limited liability companies

Цей документ є кодифікованою версією Дванадцятої директиви Ради 89/667/ЄЕС від 21 грудня 1989 року про товариства з обмеженою відповідальністю з єдиним учасником. Метою цієї Директиви є узгодження всіх змін, що вносилися з огляду на

приєднання нових держав-членів. Таким чином, Директива 89/667/ЄЕС скасовується, а посилання на неї розглядатимуться як посилання на Директиву 2009/102/ЄС.

Ця Директива набирає чинності на 20-й день з дати її опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Директива 2009/104/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 16 вересня 2009 року про мінімальні вимоги щодо безпеки та охорони здоров'я під час використання робочого обладнання працівниками на робочому місці (друга індивідуальна Директива у значенні статті 16 (1) Директиви 89/391/ЄЕС)

Directive 2009/104/EC of the European Parliament and of the Council of 16 September 2009 concerning the minimum safety and health requirements for the use of work equipment by workers at work (second individual Directive within the meaning of Article 16(1) of Directive 89/391/EEC)

Ця Директива, що є другою індивідуальною Директивою у значенні статті 16 (1) Директиви 89/391/ЄЕС, встановлює мінімальні вимоги щодо забезпечення безпеки і охорони здоров'я під час використання робочого обладнання працівниками. Загальні мінімальні вимоги до використання робочого обладнання детально викладені у додатках до цієї Директиви та стосуються, зокрема, його запуску та зупинки, транспортування, ремонту, модернізації, експлуатації та технічного обслуговування тощо.

Директива набирає чинності на 20-й день з дати її опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Рішення № 922/2009/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 16 вересня 2009 року стосовно рішень щодо операційної сумісності для європейських державних адміністрацій (ЄДА/ISA)

Decision No 922/2009/EC of the European Parliament and of the Council of 16 September 2009 on interoperability solutions for European public administrations (ISA)

Цим Рішенням запроваджується спеціальна програма на період 2010-2015 рр. стосовно рішень щодо операційної сумісності для європейських державних адміністрацій, включаючи місцеві й регіональні адміністрації та інституції й органи Співтовариства, яка

передбачає спільні рішення, що сприятимуть операційній сумісності (далі – програма ЄДА).

Метою програми ЄДА є підтримка співпраці між європейськими державними адміністраціями шляхом сприяння ефективній електронній транскордонній і міжсекторальній взаємодії між такими адміністраціями, включаючи органи, що здійснюють державні функції від їх імені, надаючи електронні державні послуги на підтримку реалізації політик і діяльності Співтовариства.

Рішення набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу» та є чинним з 1 січня 2010 р. до 31 грудня 2015 р.

Регламент (ЄС) № 924/2009 Європейського Парламенту та Ради від 16 вересня 2009 року про транскордонні платежі у Співтоваристві та скасування Регламенту (ЄС) № 2560/2001

Regulation (EC) No 924/2009 of the European Parliament and of the Council of 16 September 2009 on cross-border payments in the Community and repealing Regulation (EC) No 2560/2001

Цим Регламентом встановлюються правила здійснення транскордонних платежів у межах Співтовариства. Згідно з його положеннями збори за здійснення таких платежів у межах Співтовариства є еквівалентними зборам за аналогічні операції у тій самій валюті в межах будь-якої держави-члена.

Регламент застосовується до транскордонних платежів, що здійснюються в євро або національних валютах держав-членів, які повідомили про своє рішення поширити сферу застосування цього Регламенту на їх національну валюту.

Також цим Регламентом з 1 листопада 2009 р. скасовується Регламент (ЄС) № 2560/2001.

Регламент набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу» та вступає в дію з 1 листопада 2009 р.

III. ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ЗА СКАРГАМИ ПРОТИ УКРАЇНИ

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ДРОЗД⁵ проти України» від 30 липня 2009 р. (заява № 12174/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF DROZD v. UKRAINE of 30 July 2009 (Application no.12174/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 3 «Заборона катування».

Обставини справи

11 вересня 1997 р. за словами заявника у справі – Ніколая Павловича Дрозда, його та гр. О. К. відвезли до приміщення колгоспу три працівники міліції та разом із гр. Ю. М. жорстоко побили. З 12 вересня до 2 жовтня 1997 р. заявник перебував на стаціонарному лікуванні через численні ушкодження ніг; гр. О. К. також перебував у лікарні.

10 жовтня 1997 р. прокуратура м. Городня відмовила гр. О. К. у порушенні кримінальної справи проти працівників міліції гр. С. В. та В. В.

17 листопада 1997 р. прокуратура м. Чернігів направила справу на додатковий розгляд, проте 3 грудня 1997 р. прокуратура м. Городня знову відмовилася порушувати кримінальну справу.

9 березня 1998 р. за скаргою заявника та гр. О. К. чернігівське управління МВС провело внутрішнє розслідування. 19 березня 1998 р. було визнано, що обставини, описані заявником, були «частково достовірними», однак працівники міліції не порушували законодавства. Вони запросили заявника та гр. О. К. для допиту щодо їх можливої співучасті у крадіжці сільського майна.

За словами заявника, 4 листопада 1999 р. працівники міліції С. В., В. В. та А. В. побили заявника, коли він був удома у гр. О. П. разом із гр. Ю. К. Заявник не звертався до лікаря до 27 січня 2000 р., оскільки боявся переслідування міліції. Медичне

⁵ Тут і далі всі імена, по батькові та прізвища заявників у справах транслітеровано відповідно до їх написання в оригіналах рішень англійською мовою.

обстеження заявника засвідчило наявність травми голови. З 2 до 18 серпня 2000 р. він перебував на стаціонарному лікуванні.

Водночас у невстановлений час проти заявника було порушено кримінальну справу за підозрою у крадіжці сіна з колгоспу. 22 травня 2000 р. Городнянський районний суд визнав заявника та громадянина О. Г. винними у крадіжці 460 кг сіна й засудив заявника до сплати штрафу та двох років умовного ув'язнення.

30 липня 2002 р. заявник звернувся зі скаргою до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо неналежного ставлення до нього з боку правоохоронних органів. 15 серпня 2002 р. його скаргу було направлено до прокуратури м. Городня.

З 4 вересня 2002 р. до 12 червня 2007 р. прокуратура м. Городня багато разів відмовлялася порушувати кримінальну справу за скаргою заявника, керуючись результатами розслідування та свідченнями працівників міліції, а пізніше односельчан та родичів заявника. 11 квітня 2008 р. Новозаводський районний суд, а 29 квітня 2008 р. Апеляційний суд Чернігівської області підтримали рішення прокуратури. 25 червня 2008 р. Верховний Суд України відхилив звернення заявника щодо касації.

18 березня 2003 р. заявник звернувся до Європейського Суду з прав людини зі скаргою на неефективне розслідування справи в домашніх судах за його скаргою на побиття працівниками міліції.

Рішення суду

Суд одностайно визнав прийнятною скаргу заявника щодо неналежного ставлення до нього та невідповідне розслідування і відхилив решту скарг, а також визнав порушення положень ст. 3 Конвенції.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЄФАНОВ ТА ІНШІ проти України» від 30 липня 2009 р. (заява № 13404/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF YEFANOV AND OTHERS v. UKRAINE of 30 July 2009 (Application no. 13404/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд».

Обставини справи

Заявниками у справі є четверо громадян України – Олександр Петрович Єфанов (перший заявник), Іріна Івановна Єфанова (другий заявник), Юрій Іванович Боев (третій заявник) та Світлана Петрівна Боева (четвертий заявник).

8 лютого 1999 р. третього та четвертого заявників було затримано та звинувачено у контрабанді.

30 березня 1999 р. проти першого заявника було порушено кримінальну справу за ухилення від сплати податків, 8 травня 1999 р. йому було висунуто обвинувачення у контрабанді, а 10 травня – заарештовано.

14 липня 1999 р. за фальсифікацію документів та ухилення від сплати податків кримінальну справу було порушено проти другого заявника, який дав підписку про невиїзд.

Згодом, враховуючи спільні обставини та правові підстави цих справ, їх було об'єднано.

Першого, третього та четвертого заявників утримували під вартою до 14 липня 2000 р., 7 червня 1999 р. та 5 липня 2000 р. відповідно. 30 вересня досудове слідство було завершено, і справу було передано до суду м. Сміла.

11 листопада 2003 р. другого заявника було виправдано, а трьох інших – засуджено до трьох років ув'язнення умовно.

Загалом судовий розгляд у справах заявників тривав до 2005 р.

До Європейського суду з прав людини заявники звернулися зі скаргами на тривалий судовий розгляд у справах, що є порушенням їхніх прав згідно зі статтею 6 (1) Конвенції.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції щодо тривалого судового розгляду кримінальних проваджень проти всіх чотирьох заявників та постановив, що встановлення самого факту порушення зазначеної статті є достатньою справедливою компенсацією за моральну шкоду, якої було завдано.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «СЕМЕНОВИЧ проти України» від 30 липня 2009 р. (заява № 9480/06)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF SEMENOVYCH v. UKRAINE of 30 July 2009 (Application no. 9480/06)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту»;

ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

17 вересня 2003 р. Червоноградський суд постановив ДП Червоноградське гірничо-монтажне управління виплатити заявникові – Сергію Сергійовичу Семеновичу – 34 тис. 41 грн 65 коп. заборгованості із заробітної плати та інших виплат. Це рішення стало остаточним, і виконавча служба розпочала процедуру його виконання.

25 червня 2007 р. виконавча служба повернула виконавчий лист заявнику, оскільки на майно товариства-боржника поширювалося податкове право утримання, що унеможлиблювало накладення на нього арешту.

Заявник не оскаржував це рішення у національних судах та повторно не подавав виконавчий лист до виконавчої служби, а рішення від 17 вересня 2003 р., ухвалене на його користь, досі лишається невиконаним.

До Європейського суду з прав людини заявник звернувся зі скаргою на невиконання рішення національного суду, ухваленого

на його користь, а також на відсутність ефективних засобів правового захисту.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) і 13 Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї та зобов'язав Україну виплатити заявнику протягом трьох місяців з дати набуття цим рішенням статусу офіційного борг за рішенням національного суду та 1 тис. 800 євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «СЄБОВА проти України» від 30 липня 2009 р. (заява № 4430/04)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF SEBOVA v. UKRAINE of 30 July 2009 (Application no. 4430/04)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд».

Обставини справи

Заявницею у справі є Марія Михайловна Себова, 1947 р. н., яка мешкає у м. Одеса. Згідно з фактами, викладеними у рішенні Європейського суду з прав людини, за позовами було порушено два окремих провадження. Перше стосувалося права на квартиру, друге – грошової позики.

У лютому 1996 р. гр. І. М., батько онука заявниці обміняв свою частку квартири, в якій мешкав разом з батьками, на квартиру гр. І. С., своєї бабусі, яка переїхала до його батьків. Цю операцію було зареєстровано у бюро обміну житловими приміщеннями, але не завірено нотаріально.

У травні 1996 р. гр. І. М. оформив на заявницю довіреність з правом розпоряджатися усім його майном.

У червні 1996 р. заявниця, діючи на її підставі, продала квартиру, яку гр. І. М. отримав від гр. І. С., гр. Й. С., своєму колишньому чоловіку, який своєю чергою у жовтні 1996 р. продав її гр. В. К.

23 червня 1997 р. гр. І. М. подав цивільний позов до Малинівського районного суду м. Одеса (далі – Малинівський суд) проти заявниці, гр. Й. С. та гр. В. К., вимагаючи анулювання договорів купівлі-продажу його квартири. У відповідь особи, залучені до цієї справи, подали кілька скарг проти гр. І. М.

17 травня 1999 р. Малинівський суд визнав гр. В. К. добросовісним набувачем квартири та законним її власником і постановив заявниці і гр. Й. С. спільно сплатити гр. І. С. компенсацію за втрату квартири. Після цього рішення суд ще двічі зобов'язував заявницю сплатити компенсацію за оспорювану квартиру.

18 грудня 2006 р. Малинівський суд постановив заявниці та гр. Й. С. сплатити гр. Л. М. (спадкоємиці померлої гр. І. С.) 80 тис. 653 грн 33 коп. компенсації за втрату квартири. Це рішення підтримали апеляційний суд та Верховний Суд України.

Другий цивільний позов заявниця подала 7 жовтня 1999 р. до Центрального районного суду м. Одеса, стверджуючи, що гр. І. М. не повернув їй гроші у сумі 7 тис. доларів США, які він брав як позику. У ході тривалого судового розгляду в різних судових інстанціях своїм рішенням від 8 жовтня 2007 р. суд першої інстанції частково задовольнив скаргу заявниці.

До Європейського суду з прав людини заявниця звернулася зі скаргою на тривалі судові розгляди в її справах.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції щодо тривалого судового розгляду за двома її позовами та зобов'язав Україну виплатити заявниці протягом трьох місяців з дати набуття цим рішенням статусу офіційного 3 тис. 600 євро компенсації за нематеріальний збиток та 20 євро за судові витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «СМІРНОВ проти України» від 30 липня 2009 р. (заява № 1409/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF SMIRNOV v. UKRAINE of 30 July 2009 (Application no.1409/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд».

Обставини справи

У лютому 1999 р. державна податкова інспекція м. Керч порушила кримінально-процесуальні дії за ухиляння від сплати податків проти заявника у справі, власника малого бізнесу – Євгенія Анатолійовича Смірнова – та наклала арешт на його майно. Пізніше справу закрили через відсутність складу злочину в діях заявника відповідно до нового законодавства.

17 листопада 2000 р. заявник подав скаргу проти Державної податкової інспекції м. Керч, вимагаючи компенсації за матеріальний та нематеріальний збиток. 10 серпня 2001 р. міський суд м. Керч частково задовольнив скаргу заявника.

У вересні 2001 р. відповідач подав апеляцію. 11 серпня 2003 р. апеляційний суд скасував рішення від 10 серпня 2001 р. і направив справу на повторний розгляд.

12 грудня 2003 р. Верховний Суд України відхилив апеляцію заявника.

16 червня 2004 р. міський суд м. Керч відхилив скаргу заявника щодо відшкодування моральних збитків і зупинив розгляд справи щодо відшкодування матеріальних збитків.

27 вересня 2004 р. апеляційний суд скасував це рішення і повернув справу до суду першої інстанції на повторний розгляд. Провадження у справі досі триває.

24 жовтня 2002 р. заявник звернувся до Європейського Суду з прав людини зі скаргою на довготривалий розгляд його справи у домашніх судах.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції, відхиливши решту скарг, і зобов'язав Україну виплатити заявнику впродовж трьох місяців з дати набуття цим рішенням статусу офіційного 1 тис. 600 євро за нематеріальний збиток та 250 євро за судові витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «СОЛОНСКИЙ проти України» від 30 липня 2009 р. (заява №39760/05)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF SOLONSKIY v. UKRAINE of 30 July 2009 (Application no.39760/05)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст.1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

У липні 1995 р. заявник у справі – Пьотр Яковлевич Солонский – розпочав провадження в Цетральному міському районному суді м. Горлівка проти свого колишнього роботодавця – державної компанії «Коммунальник», вимагаючи відшкодування витрат, пов'язаних із хворобою, отриманою на виробництві.

29 грудня 1998 р. суд присудив заявнику 44 тис. 273 грн 27 коп., цим самим рішенням йому було також призначено щомісячну грошову допомогу на утримання у сумі 372 грн 24 коп.

10 жовтня 2000 р. рішення було частково виконане, внаслідок чого заявник отримав 127 грн 12 коп.

У березні 2002 р. заявник порушив провадження у суді проти зазначеної компанії, а також Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України. Він вимагав перерахування щомісячної виплати та відшкодування збитків через неправильно нараховану суму.

11 квітня 2002 р. суд задовольнив скаргу заявника та постановив, щоб компанія виплатила заявнику 30 тис. 645 грн 53 коп. Цим самим рішенням йому також було надано право на отримання

щомісячної допомоги у розмірі 737 грн 04 коп., починаючи з 1 квітня 2001 р.

У листопаді 2005 р. заявник порушив провадження проти виконавчої служби, вимагаючи компенсації за невиконання рішення суду. 29 грудня 2005 р. суд відхилив скаргу заявника.

Оскільки компанія «Коммунальнік» не виконала у повному обсязі рішення від 29 грудня 1998 р. та 11 квітня 2002 р., 20 жовтня 2005 р. заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою на тривале невиконання рішень, ухвалених на його користь.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) та ст. 1 Протоколу 1 до Конвенції, відхиливши решту скарг, та зобов'язав Україну виплатити заявнику впродовж трьох місяців з дати набуття цим рішенням статусу офіційного борг згідно з рішеннями Центрального міського районного суду м. Горлівка від 29 грудня 1998 р. та 11 квітня 2002 р., а також 2 тис. 600 євро компенсації за нематеріальний збиток та 200 євро – за судові витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «СОРОКІНА ТА ГОНЧАРЕНКО проти України» від 30 липня 2009 р. (заяви № 41313/06 та № 42206/06)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF SOROKINA AND GONCHARENKO v. UKRAINE of 30 July 2009 (Applications nos. 41313/06 and 42206/06)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

Заявниками у справі є Марія Алексеєвна Сорокіна (перша заявниця) та Любов Іванівна Гончаренко (друга заявниця).

9 грудня 2002 р. Заводской районний суд м. Миколаїв ухвалив два окремих рішення, згідно з якими зобов'язав ВАТ «Чорномормеблі» сплатити першій заявниці 6 тис. 932 грн та

другій – 4 тис. 329 грн 73 коп. відшкодування заборгованості із заробітної плати та інших виплат.

Цього самого дня ДП «Чорноморський суднобудівний завод» отримало 51% акцій товариства-боржника.

Рішення стали остаточними, та було розпочато процедуру їх виконання. За період з квітня до червня 2003 р. перша заявниця отримала 2 тис. 425 грн 59 коп., а друга – 1 тис. 567 грн 38 коп. від присуджених їм сум.

У своєму листі від 15 липня 2003 р. виконавча служба повідомила заявниць про неможливість виплати їм повних сум заборгованості через відсутність коштів у товариства-боржника внаслідок поширення мораторію на примусовий продаж його майна відповідно до Закону України від 29 листопада 2001 р.

З 5 травня 2004 р. держава отримала 9,64% акцій Чорноморського суднобудівного заводу.

У листі від 11 квітня 2006 р. виконавча служба запропонувала заявницям як компенсацію грошового боргу отримати майно товариства-боржника, але заявниці відмовилися.

12 червня 2007 р. товариство-боржника було оголошено банкрутом (процедура його ліквідації досі триває), а у вересні цього року процедури виконання рішень було припинено.

Тоді заявниці звернулися до Європейського суду з прав людини зі скаргами на невиконання рішень суду, ухвалених на їхню користь.

Рішення суду

Суд одностайно вирішив об'єднати дві заяви, визнавши їх прийнятними, визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї та зобов'язав Україну виплати заявницям протягом трьох місяців з дати набуття цим рішенням статусу офіційного решту боргів за рішеннями національних судів, ухваленими на їхню користь, а також по 2 тис. євро компенсації кожній заявниці за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ТЕРЕЩЕНКО проти України» від 30 липня 2009 р. (заява № 33959/05)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF TERESHCHENKO v. UKRAINE of 30 July 2009 (Application no.33959/05)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і протоколів до неї, зокрема:

ст.1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

Заявниця у справі, Валентина Павлівна Терещенко, та її чоловік працювали у державній компанії ВАТ «Електронгаз».

12 травня 1999 р. Жовтоводський міський суд двома окремими рішеннями постановив зазначеному ВАТ виплатити заявниці та її чоловіку 3 тис. 465 грн 53 коп. та 659 грн 45 коп. відповідно. 10 жовтня 2003 р. чоловік заявниці помер, а заявниця успадкувала присуджені йому судом кошти.

Проте рішення, ухвалене на користь заявниці, було виконане в повному обсязі лише у травні 2007 р.

3 вересня 2005 р. заявниця звернулася до Європейського суду з прав людини зі скаргою на тривале невиконання рішень, ухвалених на її користь.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 1 Протоколу 1 до Конвенції, відхиливши решту скарг, і зобов'язав Україну виплатити заявниці впродовж трьох місяців з дати набуття цим рішенням статусу офіційного 2 тис. 600 євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ШАСТКІВ ТА ВАЛІЦЬКА проти України» від 30 липня 2009 р. (заява № 3638/04)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF SHASTKIV AND VALITSKA v. UKRAINE of 30 July 2009 (Application no. 3638/04)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту»;

ст. 14 «Заборона дискримінації»;

ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

Заявниками у справі є Ніна Григорівна Шастків (перша заявниця) та Ольга Павлівна Валіцька (друга заявниця).

У лютому 1993 р. перша заявниця підписала дарчу на будинок (далі – перша дарча) на користь другої заявниці, що належав її чоловіку гр. І. Ш., адвокату. Документ було завірено у сільській раді, але не внесено до місцевого реєстру нерухомого майна.

У серпні 1993 р. перша заявниця та її чоловік гр. І. Ш. розлучилися.

У листопаді 1993 р. гр. І. Ш. залишив першій заявниці довіреність на право розпоряджатися його майном у зв'язку з його від'їздом за кордон.

У серпні 1994 р. перша заявниця згідно з довіреністю підписала у нотаріальній конторі іншу дарчу (далі – друга дарча) на зазначений будинок на користь другої заявниці, не зробивши жодного посилання на перший документ.

Повернувшись з-за кордону, гр. І. Ш. оскаржив у судовому порядку чинність першої дарчої. Згодом згідно з рішенням суду її було анульовано, оскільки на момент її складання перша заявниця не мала права розпоряджатися будинком гр. І. Ш. Це рішення не було оскаржене і стало остаточним.

З листопада 1995 р. гр. І. Ш. подав скаргу до суду щодо чинності другої дарчої. Доки тривав судовий розгляд у цій справі,

він продав оспорюваний будинок гр. В. П. Друга заявниця подала скаргу щодо чинності договору купівлі-продажу.

Водночас гр. В. П. продав будинок гр. О. Ч., який, своєю чергою, порушив провадження проти обох заявниць, вимагаючи невтручання у його право власності.

6 березня 2003 р. районний суд ухвалив рішення, згідно з яким визнав чинними обидва договори купівлі-продажу та другу дарчу, а також постановив гр. І. Ш. виплатити другій заявниці 33 тис. 192 грн компенсації за втрату нею будинку. Суд також зобов'язав другу заявницю виписатися з будинку та виселив звідти першу заявницю з сином, які там фактично мешкали.

Обидві заявниці та гр. І. Ш. подали апеляції, проте всі апеляційні та згодом касаційні скарги було відхилено.

Тоді заявниці звернулися до Європейського суду з прав людини зі скаргами на затягування розгляду їх справ у національних судах, а також на упередженість і несправедливість судових розглядів, апелюючи до того факту, що гр. І. Ш. є адвокатом і має особливі стосунки з суддями.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції щодо тривалого судового розгляду, відхиливши скарги за іншими статтями, та постановив, що встановлення самого факту порушення зазначеної статті є достатньою справедливою компенсацією за моральну шкоду, якої було завдано заявникам.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ШВЕНТКОВСКИЙ проти України» від 30 липня 2009 р. (заява № 27589/05)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF SHVENTKOVSKIY v. UKRAINE of 30 July 2009 (Application no.27589/05)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд».

Обставини справи

19 березня 2004 р. Московський районний суд м. Харків частково задовольнив скаргу заявника у справі – Віктора Владіміровича Швентковського – та зобов'язав державне підприємство «Серп і молот» виплатити йому 4 тис. 643 грн 42 коп. заборгованості із заробітної плати й компенсацію за втрату прибутку.

Заявник не подавав апеляцію, але 3 лютого 2005 р. подав касацію, яку суд не прийняв до розгляду, посилаючись на те, що згідно із процедурою спочатку потрібно було подавати апеляцію.

4 лютого 2005 р. термін подачі апеляції завершився. Заявник не надав суду документів, в яких він звертався до національних судів з клопотанням продовжити термін подачі апеляції.

31 серпня 2004 р. Московська районна виконавча служба м. Харків почала виконання рішення суду від 19 березня 2004 р. У 2007 р. заявник отримав 163 грн 71 коп., решта суми до сьогодні не виплачена.

10 жовтня 2007 р. державну компанію було ліквідовано через банкрутство і вилучено з реєстру підприємств.

19 липня 2005 р. заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою на тривале невиконання рішення, ухваленого на його користь.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції, відхиливши решту скарг, та зобов'язав Україну виплатити заявнику впродовж трьох місяців з дати набуття цим рішенням статусу офіційного борг відповідно до рішення Московського районного суду м. Харків від 19 березня 2004 р., а також 1 тис. 600 євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЯКУБОВИЧ проти України» від 30 липня 2009 р. (заява № 29025/05)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF YAKUBOVYCH v. UKRAINE of 30 July 2009 (Application no.29025/05)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд».

Обставини справи

13 березня 1996 р. заявник у справі – Олексій Володимирович Якубович – розпочав провадження у суді м. Сарни проти приватного підприємства «Висоцький» за невиконання зобов'язань згідно з договором на постачання йому сільськогосподарської продукції. Суд декілька разів відхиляв скаргу.

У невстановлений час приватне підприємство «Висоцький» пред'явило зустрічний позов, щоб анулювати договір. Справа переглядалася судами різних інстанцій декілька разів.

3 березня 2003 р. міський суд м. Дубровиця частково задовольнив скаргу заявника і зобов'язав компанію- правонаступницю підприємства «Висоцький» – «Злагоду» забезпечити заявника 33 тоннами картоплі вартістю 15 тис. 196 грн та 8 тоннами пшениці на суму 2 тис. 598 грн, а також зобов'язав заявника повернути компанії 3 тис. 855 кг м'яса вартістю 11 тис. 133 грн.

27 червня 2003 р. Обласний апеляційний суд м. Рівне підтримав рішення міського суду. 4 лютого 2005 р. Верховний Суд України відхилив апеляцію заявника.

Під час розгляду провадження відбулося 27 слухань.

У невстановлений час виконавча служба почала виконання рішення суду.

11 січня 2007 р. суд м. Рівне зобов'язав компанію «Злагода» виплатити борг готівкою. 7 лютого 2007 р. суд м. Дубровиця вирахував із суми, призначеної до сплати підприємством, 11 тис. 133 грн боргу заявника. 21 лютого 2007 р. компанія «Злагода» виплатила заявнику борг у розмірі 6 тис. 661 грн.

У березні 2007 р. заявник порушив справу проти компанії «Злагода», щоб отримати компенсацію за різницю виплаченої суми згідно з рішенням від 3 березня 2003 р. по відношенню до ринкової вартості продуктів у 2007 р.

5 червня 2007 р. суд м. Дубровиця відхилив скаргу заявника. 18 липня 2007 р. суд м. Рівне припинив розгляд справи, визнавши рішення від 3 березня 2003 р. остаточним.

27 серпня 2008 р. Верховний Суд України скасував це рішення та передав справу на повторний розгляд до суду м. Рівне, де вона перебуває й досі.

27 липня 2005 р. заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою на тривалий розгляд його справи в українських судах.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції, відхиливши решту скарг, та зобов'язав Україну виплатити заявнику впродовж трьох місяців з дати набуття цим рішенням статусу офіційного 2 тис. 400 євро компенсації за нематеріальний збиток.

IV. РОЗВИТОК ДОКТРИНИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

Головування Швеції в ЄС

The Swedish EU Presidency (euactive.com)

З 1 липня 2009 р., у період інституційних перетворень та найважчої з 30-х рр. ХХ ст. економічної рецесії, головування в ЄС переходить від Чеської Республіки до Швеції. Саме під час шведського головування відбудеться завершення процесу ратифікації Лісабонського договору та буде обрано голову Європейської Комісії. До однієї з найважливіших подій також належить проведення саміту зі змін клімату в м. Копенгаген у грудні 2009 р.

Під час свого головування, що проходитиме під девізом «Відповідаючи на виклики», уряд Швеції зобов'язався спрямувати діяльність на:

- здійснення ефективної, відкритої та цілеспрямованої політики в інтересах всієї Європи;
- вирішення спільних для ЄС проблем та роботу з пріоритетними для Швеції напрямками;
- зміцнення позицій Швеції в Європейському Союзі та посилення ролі ЄС на міжнародній арені.

Пріоритетним питанням шведського головування стане, у першу чергу, вирішення інституційних та економічних проблем, а також проблем, пов'язаних із кліматичними змінами та зменшенням викидів парникових газів в атмосферу, соціальних проблем, зокрема старіння населення, безробіття, вироблення спільної міграційної політики.

У сфері міжнародних відносин Швеція сподівається сприяти відміні візового режиму для громадян тих держав, які відповідають вимогам ЄС, зокрема Македонії, Чорногорії та Сербії, а також намагатиметься поглибити співпрацю з Балтійським регіоном за прикладом ініціатив Франції та Чеської Республіки у Середземноморському та Східноєвропейському регіонах.

Водночас досвід попередників показав, що дуже часто головуючій у Союзі країні доводиться мати справу з непередбачуваними ситуаціями, що заважають виконанню

заздалегідь спланованої роботи. Швеція намагатиметься врахувати цей фактор у своїй подальшій діяльності і виконати всі поставлені перед нею завдання.

Пріоритети шведського головування у сфері самоврядування та регіональної політики

Priorities for the Swedish Presidency (ec.europa.eu, 06.07.09)

Наступні шість місяців у Європейському Союзі головуватиме Швеція. У сфері регіональної політики шведське головування визначило ряд пріоритетних завдань, зокрема: продовження обговорення регуляторних змін; створення робочої комісії щодо віддалених регіонів; розширення дебатів щодо територіальної з'єднаності; оцінка плану дій у рамках територіальної програми Європейського Союзу; початок обговорення «макрорегіональних» стратегій, які впливають із нещодавно ухваленої стратегії розвитку регіону Балтійського моря.

Під час шведського головування відбудеться ряд зустрічей та конференцій, присвячених політиці з'єднаності, а саме: «Європейські міста та глобальні кліматичні виклики», міністерська зустріч «макрорегіональні» стратегії та стратегія Європейського Союзу з розвитку регіону Балтійського моря, конференція щодо місцевої та регіональної імплементації майбутньої Лісабонської стратегії, конференція «Політика з'єднаності та територіальний розвиток».

Союз для Середземномор'я: Комісія збільшує фінансування пріоритетних проектів

Union for the Mediterranean: Commission increases its contribution to priority projects (europa.eu, 10.07.09)

У першу річницю з дня утворення Союзу для Середземномор'я Європейська Комісія оголосила про додаткову фінансову підтримку проекту у розмірі 72 млн євро у 2009-2010 рр., а, отже, загальна сума виділених на нього коштів становитиме 90 млн євро.

Гроші будуть спрямовані на розвиток найважливіших напрямів роботи у рамках ініціативи, до яких належать: очищення Середземного моря, розвиток морських та сухопутних шляхів,

пошук альтернативних джерел енергії, підтримка вищої освіти та науки, а також інвестування бізнесу.

Беніта Ферреро-Вальднер, Комісар ЄС з питань зовнішніх зносин і європейської політики сусідства, підбила підсумки першого року співпраці у регіоні. Вона наголосила на тому, що цього року Комісія всіляко підтримувала Союз для Середземномор'я, відзначила певні успіхи проекту.

Комісар заявила, що було досягнуто певного прогресу, незважаючи на напружену політичну ситуацію у секторі Гази, яка перешкождала активному проведенню зустрічей та прийняттю ключових політичних рішень, необхідних для активізації діяльності Союзу для Середземномор'я. Крім того, вона наголосила, що важливо не лише усвідомлювати, що Союз функціонує не у політичному вакуумі, але й дуже важливо донести до громадян переваги та цінність такого Союзу.

Комісія запропонувала безвізовий в'їзд для громадян Західних Балкан

Commission proposes visa free travel for citizens from the Western Balkans (europa.eu, 15.07.09)

15 липня 2009 р. Європейська Комісія запропонувала скасувати візовий режим для громадян Македонії, Сербії та Чорногорії. Незабаром вони зможуть подорожувати до країн Шенгенської зони за новими біометричними паспортами. Також Комісія виступає за спрощення візового режиму для Албанії, Боснії та Герцеговини, однак ці держави ще не виконали всіх вимог Європейського Союзу.

Комісар ЄС з питань правосуддя, свободи та безпеки Жак Барро зазначив: «Внесення пропозиції – дуже хороша новина для мешканців Західних Балкан, зокрема громадян Македонії, Чорногорії та Сербії. Сьогоднішня пропозиція – результат напруженої та важкої роботи органів влади й населення країн, які виконали всі вимоги. Я вітаю їх із цим досягненням».

Оллі Рен, Комісар ЄС з питань розширення, повідомив: «Згідно з нашою метою та на наше глибоке переконання, Албанія та Боснія і Герцеговина також зможуть скоро приєднатися. План існує, а тому, якщо державні органи влади докладуть усіх зусиль, його можна буде виконати. Якщо прогрес буде відчутним, я думаю, що

обидві країни невдовзі наздоженуть своїх сусідів. Коли вимоги будуть виконані, Комісія зможе внести пропозицію, відповідно до якої вони будуть залучені до безвізового режиму до середини 2010 р.».

Умови ЄС щодо скасування віз однакові для всіх зазначених держав: зміцнення прикордонного та паспортного контролю і безпеки, запровадження програми боротьби з організованою злочинністю та корупцією, зміцнення зовнішніх відносин та забезпечення основоположних прав і свобод громадян.

ЄС пропонує нові імміграційні правила

EU to table new immigration rules in September (euobserver.com, 25.08.09)

Брюссель завершує підготовку нових пропозицій щодо імміграційної політики Європейського Союзу, яка включатиме потенційно суперечливу систему перерозподілу біженців та шукачів притулку між усіма країнами-членами, спрямовану на зменшення навантаження на прикордонні держави.

Шведський міністр з питань міграції та політики надання притулку Тобіас Білльстрьом повідомив, що у вересні 2009 р. буде представлено нову політику переміщення, відповідно до якої громадяни, що прибувають до європейського узбережжя Середземного моря, розселятимуться в інших країнах ЄС, а також реформу політики надання притулку, згідно з якою буде визначено максимальну кількість іммігрантів, яким буде дозволено в'їзд до країн-членів. Міністр наголосив, що ухвалення пропозицій на національному рівні буде добровільним.

Швеція, яка головує в ЄС, планує організувати перше обговорення імміграційної реформи на міністерському рівні до кінця жовтня 2009 р.

«Це буде тільки перший крок, оскільки така проблема не може бути вирішена за одну зустріч», – зазначив міністр закордонних справ Швеції Карл Більдт.

Міністр закордонних справ Італії Франко Фраттіні підкреслив: «ЄС вже робив багато заяв..., але досі не сказав, що робити з мігрантами, коли вони перетинають кордони Європи. ... Всі

європейці, всі 27 країн повинні нести відповідальність за цих людей».

За даними Верховного Комісара ООН у справах біженців більш ніж 67 тис. людей перетнули Середземне море минулого року, щоб нелегально потрапити у Європу, деякі з них померли.

У жовтні 2008 р. лідери ЄС формально ухвалили Європейський пакт про імміграцію та надання притулку, який охоплює п'ять напрямів – легальну та нелегальну імміграцію, посилення системи прикордонного контролю, створення спільної системи надання притулку та співробітництво з країнами походження й транзиту мігрантів. Проте лише 10 країн – членів ЄС мають програми переселення біженців, всі інші діють ситуативно і без узгодження з іншими державами-членами.

Депутати Європейського Парламенту переобрали Голову Європейської Комісії

MEPs elect Barroso to a second term as Commission President (europarl.europa.eu, 16.09.09)

16 вересня 2009 р. Європейський Парламент більшістю голосів переобрав Жозе Мануеля Дюрао Баррозу Головою Європейської Комісії на другий п'ятирічний термін.

Португальський політик подякував парламентарям за виявлену йому «величезну довіру», зазначивши, що це є свідченням того, що Європейський Парламент підтримує його амбіційну п'ятирічну програму, і пообіцяв налагодити співпрацю з усіма політичними партіями.

Голова Європейського Парламенту Єжи Бузек привітав Ж. Баррозу: «Це правильний результат для Європи. Ми подолали політичний вакуум, і Ж. Баррозу може розпочати виконання своєї програми та створення команди Комісарів».

Напередодні виборів Ж. Баррозу критикували за слабкість та потурання інтересам окремих держав – членів ЄС, і, за багатьма прогнозами, він не повинен був набрати абсолютну більшість голосів. Незважаючи на це, із 736 депутатів, які взяли участь у голосуванні, 382 висловилися «за», 219 – «проти» і 117 депутатів утрималися.

15 вересня 2009 р. в Європейському Парламенті відбулися дебати з приводу висунення кандидатури Ж. Баррозу на посаду Голови Європейської Комісії, під час яких він виклав головні засади своєї політичної програми на наступні п'ять років. Різні політичні партії висловили Ж. Баррозу свою підтримку чи її відсутність, вимагаючи більш конкретних дій.

У своїй програмі Ж. Баррозу зосередив увагу на відновленні економіки та вирішенні соціальних проблем. «Я збираюся подолати соціальний демпінг», – підкреслив він, повідомляючи про своє бажання переглянути Директиву ЄС про робочий час. Він також пообіцяв провести ряд заходів, спрямованих на зменшення прогалини у зарплаті за гендерною ознакою. Крім того, Ж. Баррозу запропонував керуватися принципом солідарності при розгляді бюджету і наголосив: «ЄС повинен мати більш прозорий та результативний спосіб фінансування реалізації своїх політичних рішень».

Ж. Баррозу також пообіцяв змінити структуру Комісії і призначити Комісарів ЄС з питань правосуддя, основоположних прав та соціальних свобод, з питань внутрішніх відносин та міграції, з питань проблем клімату, а також наукового радника з питань досліджень та інновацій.

З обранням Голови Комісії постає питання про вибори Комісарів ЄС, однак воно залишиться деякий час відкритим через невизначеність ситуації з Лісабонським договором.

Ж. Баррозу зазначив, що потрібно почекати до 2 жовтня 2009 р., коли відбудеться референдум в Ірландії. Від його результатів залежатиме система обрання представників Комісії. Проте, навіть якщо Ірландія підтримає Лісабонський договір, потрібно буде чекати його ратифікації у Чеській Республіці.

Стратегія Європейського Союзу щодо Балтійського моря – перша макрорегіональна стратегія ЄС

EU strategy for the Baltic Sea Region (se2009.eu, 19.09.09)

18 вересня 2009 р. у м. Стокгольм відбулася зустріч міністрів держав – членів ЄС, представників Європейської Комісії та Європейського інвестиційного банку, присвячена «макрорегіональ-

ним» стратегіям (на прикладі проекту розвитку регіону Балтійського моря).

Під час зустрічі міністр Швеції у справах ЄС Сесилія Мальмстрьом наголосила: «П'ять років минуло після найбільшого розширення Європейського Союзу, 20 років – після падіння Берлінської стіни, дуже приємно, що ми можемо зробити ще один крок до об'єднання Європи».

Своєю чергою Прем'єр-міністр Швеції Фредерік Рейнфельдт зазначив: «Все більше і більше країн стукають у двері ЄС з бажанням стати членами Союзу, тому нам потрібно шукати нових шляхів інтеграції держав – членів ЄС. Я не думаю, що нам буде достатньо однієї моделі, яка скрізь працюватиме. Натомість важливо враховувати регіональну ситуацію, її труднощі, та розробляти такі підходи й політичні засоби, які б можна було застосувати в різних частинах ЄС. Саме на це орієнтована стратегія Балтійського моря».

Президент Естонії Томас Ільвес закликав країни балтійського регіону до співпраці, «щоб вижити та розвиватися у глобалізованому світі, а також витримати конкуренцію з Індією, Китаєм та США».

У грудні 2007 р. на саміті ЄС голови країн-членів закликали Європейську Комісію визначити стратегію розвитку регіону Балтійського моря. У червні 2009 р. Європейська Комісія подала проект і план дій, спрямований на покращення співпраці між країнами регіону, очищення забрудненого моря, розширення торгових зв'язків, розбудову транспортної мережі, боротьбу з незаконною торгівлею та організованою злочинністю. До кінця жовтня 2009 р. глави держав та урядів держав – членів ЄС повинні узгодити цю стратегію.

Шведське головування визначило ініціативу розвитку регіону Балтійського моря одним із своїх пріоритетних завдань. Його мета – об'єднати різноманітні ініціативи держав – членів ЄС на регіональному рівні та зосередити увагу на вирішенні чотирьох пріоритетних питань, до яких належать: захист навколишнього середовища, економіка, енергетика, транспорт та безпека.

Згадана стратегія розглядається як внутрішньоєвропейська. До проекту залучені вісім держав – членів ЄС: Данія, Естонія,

Фінляндія, Німеччина, Латвія, Литва, Польща та Швеція. Кожна з них координуватиме один або декілька з 15 окреслених у стратегії напрямів діяльності. Росія, яка також має вихід до Балтійського моря, буде залучатися тільки до окремих спеціальних ініціатив, наприклад, програм із захисту навколишнього середовища й очищення моря.

Такого регіонального типу співпраці до цього моменту ще в ЄС не існувало. Це перша спроба налагодити співпрацю у рамках так званого «макрорегіону» Балтійського моря, в якому проживає 106 млн людей або 23 % населення ЄС.

Європейська Комісія сподівається, що, взявши за приклад стратегію Балтійського моря та її робочі методи, інші регіони також зможуть подолати свої проблеми і налагодити співробітництво. Таким чином, наступними можуть стати стратегії розвитку регіонів Дунаю та Альп.

Країни регіону Балтійського моря пов'язані між собою не лише такими проблемами, як забруднення навколишнього середовища, але й спільною історією, схожими можливостями та вже налагодженим співробітництвом у багатьох сферах. Тому у новому проекті Балтійські держави спробують об'єднати свої зусилля задля вирішення складних питань та з метою кращого використання своїх переваг.

На запровадження стратегії не будуть виділятися додаткові кошти, заплановано перерозподілити вже існуючі фонди і використовувати їх більш ефективно.

Дунайська стратегія Європейського Союзу

Danube strategy to focus on transport and environment (euobserver.com, 30.06.09)

Поряд із стратегією розвитку Балтійського регіону до кінця 2010 р. заплановано розробити стратегію розвитку регіону басейну р. Дунай. До проекту, який буде запроваджено під час головування Угорщини в ЄС у першій половині 2011 р., будуть залучені Німеччина, Австрія, Словаччина, Угорщина, Румунія та Болгарія.

До пріоритетних напрямів Дунайської стратегії належать: транспорт, захист навколишнього середовища та економічний

розвиток регіону. Документ чітко визначить заходи та відповідальні за їх виконання держави-члени.

На сьогодні існує ряд ініціатив щодо зміцнення співпраці у регіоні, таких як Робоче об'єднання Дунайського регіону, Дунайська комісія з транспортних питань, Міжнародна комісія із захисту р. Дунай.

«Проте, незважаючи на це, необхідно поширювати та поглиблювати співробітництво у рамках цих організацій, так само як серед держав-членів та регіонів», – зазначила Комісар ЄС із питань регіональної політики Данута Хюбнер.

Реформа сільськогосподарської політики ЄС

Next Commission to launch major EU farm, budget reform (euroactive.com, 25.09.09)

Одним із завдань новообраної Європейської Комісії є вироблення пропозицій щодо внесення змін до Спільної сільськогосподарської політики ЄС (ССП) та її фінансування.

Спільна сільськогосподарська політика ЄС – це одна з найстаріших програм Європейського Союзу, обсяг фінансування якої у період 2007–2013 рр. становить 55 млрд євро або 45 % довгострокового бюджету ЄС.

Відповідно до вимог часу пріоритетні напрями у ССП змінювалися. Так, нещодавно було погоджено скасування квот на молочні продукти, скорочення кількості прямих субсидій фермерам, а також прийнято рішення щодо підтримки політики розвитку села. Проте термін дії більшості прийнятих реформ закінчується у 2013 р.

Сьогодні виникла потреба переглянути ССП з огляду на загострення проблем зміни клімату та нестачі води. За словами Голови Європейської Комісії Ж. Баррозу, наступну реформу ССП, що запланована на другу половину 2010 р., має бути спрямовано на «зміцнення продовольчої безпеки, захист навколишнього середовища та збереження сільської місцевості, а також має врахувати нові виклики часу, такі як зміни клімату».

Голова ЄК наголосив, що нова Комісія повинна зосередити свою увагу на сільському господарстві та визначити шляхи його розвитку в ЄС до 2020 р. При цьому Ж. Баррозу відзначив, що

держави – члени ЄС повинні отримати можливість вільно обирати, чи вирощувати їм на своїх територіях генно-модифіковані зернові культури, чи ні.

Спільна сільськогосподарська політика ЄС тісно пов'язана з плануванням довгострокового бюджету на 2014–2021 рр., який буде обговорюватися в усіх 27 державах – членах Європейського Союзу. У 2005 р. під час обговорення бюджету між Великою Британією та Францією виникли значні суперечності з приводу виділення коштів на ССП. Велика Британія наполягала на скасуванні видатків із національного бюджету і більш чіткому розподілі існуючих ресурсів бюджету ЄС.

Після узгодження питання щодо коштів увагу буде зосереджено на їх перерозподілі між державами-членами. Потрібно буде визначити ринкові інструменти, способи підтримки експорту та розвитку села. Дуже важливим питанням, особливо для нових країн-членів, буде зменшення диспропорції у виплатах фермерам, яка сьогодні є занадто великою. Так, грецькі фермери отримують 600 євро на гектар ріллі, а литовські – менше ніж 100 євро.

Однак, незважаючи на те, що бюджет фермерських господарств буде урізано, держави-члени, на думку Генерального директора сільськогосподарського департаменту ЄК Ж. Демарті, могли б сприяти прибуткам фермерів, винагороджуючи їх за надання цільових суспільних благ: збереження біорозмаїття та культурного ландшафту.

На думку Комісара ЄС із питань сільського господарства та розвитку села Маріан Фішер Бьоль, такий підхід дозволить уникнути надмірної інтенсифікації фермерства, яка призводить до негативних екологічних, економічних та соціальних наслідків.

ЄК також планує обговорити пропозицію щодо перегляду секторальної політики ЄС до 2012 р., щоб визначити потенційний вплив та витрати в різних секторах економіки у зв'язку зі змінами клімату. Державам – членам ЄС необхідно здійснити структурні та технологічні зміни у сільському господарстві, щоб приватний сектор зміг адаптуватися до нових умов.

Водночас заплановано, що європейські фермери зменшать викиди парникових газів принаймні на 20 % до 2020 р. шляхом виробництва біомас та повернення вуглецю в ґрунт. Також буде

обговорюватися питання заохочення конкуренції з вирощування нехарчових продуктів, призначених для виробництва біопалива.

Отже, у другій половині 2010 р. Європейська Комісія повинна надати пропозиції щодо реформування ССП, а до середини 2011 р. – підготувати детальний план дій на новий період, що розпочнеться у 2014 р.

Науково-практичне видання

РЕФЕРАТИВНИЙ ОГЛЯД ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

Випуск 15

*За загальною редакцією В. О. Зайчука,
Керівника Апарату Верховної Ради України,
академіка АПН України*

Випуск підготували:

Копиленко О. Л. (керівник), Зайчук О. В., Ворошилова І. В., Горькавий С. С.,
Коптева О. О., Мендусь Є. Я., Мовчан Ю. В., Писаренко В. В.,
Санченко А. Є.

Відповідальний за випуск

Білоусов Л. В.

Редактор

Мищак І. М.

Підписано до друку .2.11.2009.

Формат 60x90/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.

Ум. друк. арк. 3,37. Обл.-вид. арк. 2,55.

Оригінал-макет підготовлено в
Інституті законодавства Верховної Ради України
04053, м. Київ, пров. Несторівський, 4.